

## Fakta New Deal

■ **New Deal kallades** den serie av reform- och stimulanspaket som USA:s president Franklin D Roosevelt sjösatte mellan 1933 och 1938. Syftet med New Deal var att möta den ekonomiska depressionen som skapat en arbetslöshet på omkring 25 procent. Stöd till jordbrukssektorn, progressiva arbetsrättsreformer och ett jobbprogram som sysselsatte närmare 8 miljoner amerikaner i husbyggen och infrastrukturprojekt var några av delarna av New Deal.

skapas utan att de också fördelades över hela landet. Dessutom skulle Sverige slippa köpa utländska vindkraftverk med en svag krona som är fallet i dag.

**MER KONTROVERSIELL ÄR** svensk fordonsindustri. Ola Asplund som är utredningschef på IF Metall hävdar att IF Metall numer sätter klimatfrågan som sin viktigaste fråga. Men det innebär inte att svensk fordonsindustri ska behöva läggas ner eller ens krympa. Den är helt enkelt för värdefull för det.

– Om vi tror att vi kommer att kunna runda befintlig industri, då tänker vi fel. De grönare jobben finns i de traditionella branscherna.

Omställningen kommer ta lång tid, tror Ola Asplund, och han tycker inte att det finns några skäl till att forcera fram förändringarna.

– Vi ska vara lite kyliga. Vi ska se upp med dem som säger att det är så bråttom att vi måste göra det här väldigt fort. Vi ska börja snabbt, men inte forcera för det kommer inte att fungera.

Ola Asplund säger att han gärna vill öppna upp för en allians med miljörörelsen, om än med viss tveksamhet.

På konferensen på Stockholms Universitet får han direkt mothugg av Klimataktions talesperson Lina Hjort som sitter med i samma panel:

– Forcera låter otrevligt, men man måste konstatera att det faktiskt är väldigt bråttom. Det går inte att glida undan. Satsningar på vindkraft och annat som skapar gröna jobb är bra, men det är inte tillräckligt, det krävs mycket större omställningar än så.

Jonathan Feldman är inne på samma spår. Det räcker inte att stimulera ekonomin genom gröna investeringar.

– Vi måste gå bortom keynesianismen eftersom det inte är nog. Man kan inte bara slänga ut en massa pengar och sedan hoppas på tillväxt. Eller satsa på forskning och utveckling som gör att vi utvecklar produkter som sedan tillverkas i Kina och konsumeras här.

En grön ny giv är mer av ett öppningsdrag, nästa steg är att till exempel börja planera om våra städer, säger Jonathan Feldman.

**IDÉN MED EN GRÖN GIV** belyser också problemet med tillväxten. Om en grön ny giv lyckas sätta fart på ekonomin hotar tillväx-

ten att dra iväg igen. Hittills har ingen kunnat visa att det går att bryta sambandet mellan ökad ekonomisk tillväxt och ohållbart resursutnyttjande, även om många har förhoppningar om att kunna göra detta. Den gröna givnen riskerar därför att leda till en politisk krock.

– Vi uppmanas att spara energi och bli mer miljövänliga. Samtidigt uppmanas vi att konsumera mer så att tillväxten ökar,

**”Det behövs inte så mycket bevis för att regeringar ska satsa miljardbelopp när det gäller ekonomin, men i klimatfrågan ställs det väldigt höga krav.”**

Göran Finnveden, professor i miljöstrategisk analys.

säger samhällsforskaren Christer Sanne som tycker att produktivitetsökningen i samhället borde växlas in mot förkortad arbetstid i stället för mer prylar. För vår egen och miljöns skull.

Också Kristdemokraternas Europaparlamentariker Anders Wijkman ifrågasätter samhällets mål att öka tillväxten till varje pris.

– Det är som att svära i kyrkan att ifrågasätta den ekonomiska modellen, men att räkna framsteg i BNP-termer är ganska korkat.

**DET ÄR NÄR TILLVÄXTEN** kommer på tal som maktfrågan blir tydlig. Även om grön ny giv-tanken ofta framställs som *en* situation som alla vinner på är det tydligt att det finns starka intressekonflikter. Klimataktions Lina Hjort påminner om hur 1930-talets New Deal blev möjlig.

– Det var helt andra förutsättningar på den tiden, fackföreningsrörelsen och andra sociala rörelser var väldigt starka. De beslut som fattades på 1930-talet måste ses som en socioekonomisk reaktion på sociala rörelsers krav. I dag är miljö- och klimatrörelsen ganska svag och facket i Sverige har hittills inte varit så jätteivriga på att samarbeta med andra sociala rörelser.

Jonathan Feldman håller med om att situationen på flera sätt skiljer sig från 1930-talets USA, men att vänstern överdriver hur starkt trycket från sociala rörelser var. Han menar att det faktiskt finns tidpunkter då stora delar av samhället har sammanfallande intressen.

– Vi måste mobilisera både uppifrån och nerifrån. Vi måste föra samman de olika grupperna i samhället för att kunna möta krisen. Det är bara så en grön ny giv kan bli möjlig.

DAVID JONSTAD

david.jonstad@arbetaren.se